

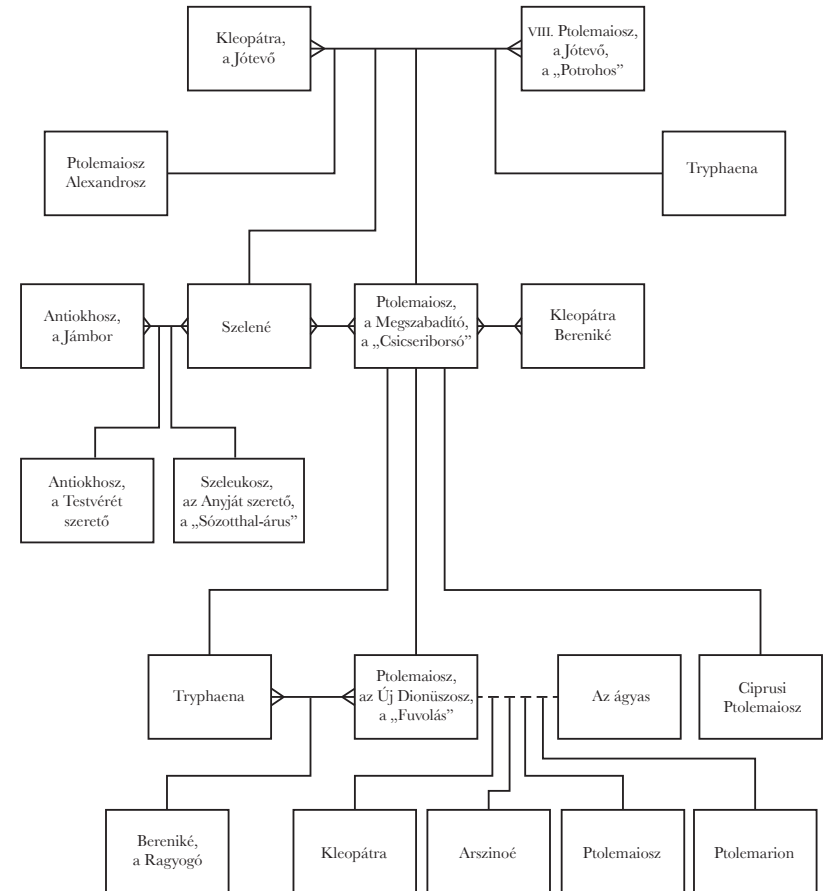
EMILY HOLLEMAN

KLEOPÁTRA ÁRNYAI

ARSZINOÉ KÖNYVE

A Ptolemaiosz-ház

 házasság
 viszony
 utód

AZ IDŐSEBB

Atömeg tombolt. Őerte tomboltak, őerte, a fuvolás Ptolemaiosz legkevésbé szeretett lányáért. Érte, az eltaszított asszony eltaszított gyermekéért. Érte, a szerény főnixért, aki Egyiptom parázsló hamvaiból támadt. *Bereniké Epiphaneia*, kiáltották koronázási nevét. *Bereniké, a Ragyogó.*

Mégis, miközben itta magába szeretetüket, kiáltásaikat, bántotta valami: a bosszantó tudat, hogy a ceremónia nem az igazi. Nem Alexandriának kellene elterülnie előtte, hanem Memphisznek, a Két Föld mérlegének, homokkő csarnokaival és szfinxek szegélyezte sugárútjaival. Az a koronázás kötötte az ő dinasztiaját a megelőzőkhez, az ősi fáraókhöz, akik istenekként uralták ezeket a földeket. *Idővel*, ígerte magának. Apja már négy éve ült a trónon, mikor felhajózott a Níluson a fehér falú városba, hogy megáldassa magát Ptahhal és elnyerje a kettős koronát. És még mindig az ő papja, az ő szeretett Pszenptaisza, a két föld urának úgynevezett első prófétája uralkodott a városban. Túl korai lenne még, ezt jól tudta; előbb hagyni kell leülepedni a port.

Hatalomátvétele, attól tartott, túl gyorsan ment, túl zökkenőmentesen, semmit nem mutatott meg az erejéből – apja elmenekült, mielőtt vér folyt volna. Mostanra már el kellett érnie Rodoszt a fuvolás bolondnak. *És onnan hová, apám?* Még most, amikor alattvalói őerte kiáltoztak, még most is tudta, hogy valójában Ptolemaiosz ellen kiáltoznak, öccse ellen és Ciprus elvesztése ellen. Dinasztiajuk nagyságának utolsó maradéka is elveszett. De nem örökre, vigasztalta magát Bereniké: királynőként ez lesz első feladata, visszaszerezni a földet, melyet apja tétlen fényűzésével elpazarolt.

A fehér lépcsősor kigyózva haladt egyre feljebb a domboldalban, az ünneplő tömeg fölé. Berenikének kifulladt a lélegzete, és szíve hevesen lüktetett a torkában, miközben felfelé tartott rajta. Alexandria természetesen látott már olyan királyokat, akik nem méltóztattak gyalog felmenni; köztük volt az üknagyapja is. Ptolemaiosz, a Jőtevő – vagy ahogy a rossz nyelvek hívták, a Potrohos – megparancsolta hordszékvivőinek, hogy emeljék a vállukra, amikor visszaszerezte trónját. Egyikük összeroskadt a súlya alatt, a király és a hordszék pedig a márványpadlón kötött ki nagy kupacban. Újabb példa, amit Bereniké semmiképpen nem szeretett volna követni. A Potrohos volt az első, aki Rómára bízta Egyiptom sorsát, és végrendeletében inkább lemondott vérvonala jogairól, mintsem hogy a nem megfelelő fiút lássa örökölni. Nem, ő legelső elődei nyomában fog járni, azokéban, akik kiterjesztették a birodalom határait, nem azokéban, akik apránként szétforgácsolták a királyságot.

Mégis, tervei és álmai ellenére is üresnek érezte győzelmét. Most, hogy győzött, ráadásul ilyen könnyen, apja iránti gyűlölete megfakult, ellaposodott, mintha az évek során elkopott volna Ptolemaiosz árulásának keserősége. Mikor átkozódva kiűzte a palotájából Bereniké anyját, mikor szeretetével fiatalabb, alacsonyabb rangú gyermekei felé fordult, akiket az ágyasával nemzett – akkor Bereniké úgy hitte, egész életében megmarad benne ez a gyűlölet. Mostanra azonban, amikor rá gondolt, csak egy ember képe rémlett fel benne, nem egy szörnyetegé: egy ostoba, önző emberé, aki olyan nőbe szeretett bele, aki nem a testvére. Bereniké szinte sajnálta.

Magasba szöktek előtte a templom falai, az északi kapu aranyszínben tündökölt a kékség előtt. Az oszlopok közt mirhától nehezült el a nyári szellő. Bereniké el tudta képzelni, a belső szentélyben mennyire fojtó lehet már tőle a levegő. A papok élvezték ezt a zavaró tényezőt, de veszélyt is rejtett magában. Ez a szent ember támogatta trónigényét, de a jóslat még mindig rossz fényt vethet uralmára. Ha a belsőségek annyira romlottak, hogy azt egy bolond is látná, akkor elveszítheti az alexandriaiak támogatását, mielőtt még ideje lett volna megszerezni. Akkor azonnal fel kellene hajóznia a Níluson, akár már holnap, hogy Memphiszben és Thébában kapja meg az áldást – és szüksége lenne egy katonai győzelemre, hogy bebizonyítsa, az istenek rámosolyogtak. Nem, elpuhultság, gyengeség olyasmitől félni, amit nem tud befolyásolni. Különben is csak a füstölő zavarta

össze gondolatait – senki nem reszketne az állatok kiontott belsőségei előtt, ha orrlyukait csak a tengeri szellő töltené meg.

Így azonban reszkettek. Az udvart ellepték a viola-, korall- és cinóberszínekbe öltözött előkelők, a mozdulatlan szobrok közt csoportosultak, hogy felmérjék a többi előkelőt. Hogy lássák, ki az, aki eljött üdvözölni az új királynőt, és ki maradt távol, reménykedve a Fuvolás visszatérésében. A kőből faragott és a hús-vér alakok egyaránt hűvösek maradtak, nem érintette meg őket a közrendűek hevessége. Bárkinek esküdnek is most hűséget, ezek egytől egyig apja emberei voltak. Bereniké csak remélni tudta, hogy épp olyan törékeny hűség köti őket apjához, mint apját őhozzájuk.

Mikor a tunikák tengere szétvált, gyötörni kezdte a kétség. *Fel mered ajánlani neved a halhatatlan isteneknek?* Az anyja hangja. Félresöpörte, mint egy legyet a ló füléről. Miért kínozzák kétségek? Apjának minden hibája ellenére sem voltak aggályai azzal kapcsolatban, hogy elfogadja-e a koronát, amelyet sosem akart és amely nem járt neki. Sosem találkozott sem emberrel, sem istennel, akinek magyarázattal tartozott volna. Önteltségében még Új Dionüszosznak is hívatta magát, így viselte a Ptolemaidák jelzőinek leghangzatosabbikát a dinasztia királyainak legjelentéktelembbje... Ekkor Bereniké hirtelen a templom lépcsője előtt találta magát, az elefántcsont kapuk nyitva álltak a világ előtt. Nem. Előtte.

Összeszedte magát, hogy erős legyen, bármilyen ómen várjon is rá, és belépett a szentélybe. A füsttel teli levegőben épp hogy csak ki tudta venni Szerapisz istent, aki haragosan nézett le rá az oltárról, szakálla és babérkoszorúja aranyfényben csillogott. Megítélte őt, és keményen, bár Bereniké nem volt biztos benne, miért. Egy árnyék mozdult meg az isten tekintete alatt, és Bereniké pislogott, míg a füstölőillatú homályból ki nem bontakozott előtte a főpap, hétágú csillaga kopottnak tűnt az istenhez képest.

– Bereniké, a Ragyogó, Ptolemaiosznak, az új Dionüszosznak leánya, a Megszabadító Ptolemaiosz fiáé, Nagy Sándor vonalából, aki nem kisebb istenségnek a fia, mint magáé Zeusz-Ámoné – mennydörögte a hang. – A mai napon Szerapisz előtt állsz, akit Zeusznak és Ozirisznek is hívnak, hogy megkoronázzanak Alsó- és Felső-Egyiptom királynőjévé.

Bereniké térde lüktetett a hideg kövön. Szeme sarkából látta, hogy a fehér üsző rángatja a nyakában lévő kötelet. A sorsa felé vonszolt tehát bögött, orrlýuka zihált. Bereniké elgyengült, az ő torkát is összeszorította a rémület. Oly sok múlt ezen a pillanaton, a tekergőző belsőségeken, amelyek megáldhatják vagy megátkozhatják uralmát. Most már csak az istenek képesek elátkozni, azzal, ha elfeketült beleket vetnek elé, amelyből bárki képes lenne kiolvasni a balszerencsés végzetet. Akkor a város népe ellene fordulhat – a nőuralom ellen, amely ellen talán már most háborognak. Bereniké elgyengülve pillantott fel a tátott szájú

istenre, üres tekintetere, kettévált ajkaira, melyek közt ki-látszott húsos nyelve. *Szerapisz, első a halhatatlanok között!* Bereniké gyűlölte elsuttogott szavait. *Ne engedd, hogy az embereknek ez a papja közém és a születésemtől fogva megillető jogom közé álljon!*

– Hatalmas Szerapisz! Neked áldozzuk ezt az üszőt, a legszebbet a királyi nyájból, hogy áldd meg leányod uralmát. Alázatosan esdekelve imádkozunk, hogy fogadd el áldozatunkat.

A tehén el akarta húzni nyakát az ezüstpenge elől, és bőgött, mikor vére a kőre ömlött. Teste rángatózott még, amikor egy fehér köntöst viselő segéd szegycsonttól a tőgyéig, bal mellő lábától a jobbig, jobb hátsó lábától a balig felvágta a testét. A bőr levált, a belsőségek kiszabadultak. Bereniké hunyorogva nézett a tekergőző rózsaszínségre; semmi szokatlant nem vett észre rajtuk. Görcsbe szorult gyomra kiengedett, megérezte a megkönnyebbülés első, édes hullámát. Hallott már hátborzongató történeteket állatokról, akiknek hiányzott a szíve, bele vagy bordája, de azok az áldozatok, amelyeknek tanúja volt, mind épp úgy néztek ki, mint ez: csak az volt figyelemre méltó bennük, amit mondtak róluk.

A pap a torkát köszörülte, kinézett az oszlopos udvarra. Felnézett az égre, majd le, az ott gyülekező ostobákra, és megszólalt.

– Dicsőség az isteneknek! Szerapisz rámosolygott erre az uralomra! A belsőségek frissek és vörösek, ez a bátrak színe,

a merészeké, a nagyoké. Bereniké, a Ragyogó visszahozza Egyiptomnak a dicsőség napjait!

Ereiben szétáradt a megkönnyebbülés. Anyja sötét jóslatai ellenére meg fogják koronázni – és áldással. A füst és kiomlott belek közt egy másik segéd lépett ki a belső szentélyből, kezében a hatalom jelképei: a fehér diadém és az ünnepélyes kettős korona, melyen a vörös kobra támadásra készen ágaskodott. Még mindig fel tudta idézni magában apját ebben a koronában, amint leszáll a királyi bárkáról. Emlékeiben Ptolemaiosz fiatalabb volt, ő maga mindössze hatéves kislány. És örömmel szaladt apja karjaiba.

– Szerapisz nevében megkoronázlak téged, Bereniké királynő, a Ragyogó, a Két Föld királynőjévé.

A pap szorosra kötötte az elefántcsontsín szalagot Bereniké homlokán. Két hajfonata a fejbőrébe vágott, de Bereniké nem érzett fájdalmat. Mikor felállt, királynőként állt fel.

A másik szertartás, a memphiszi... Emiatt most nem fog nyugtalanodni. Felső-Egyiptom már egy nemzedék óta csendes volt. Nagyapja egyszer s mindenkorra eltiporta a lázadásról szőtt reményeiket; a veszély itt, Alexandriában leselkedik rá. A város népe több Ptolemaioszt taszított le trónjáról, mint az őslakosok valaha is.

Mikor másodjára haladt át az oszlopos folyosón, morgás fogadta, amely kelletlen éljenzéssé állt össze. Ez nem nyugtalanította – az előkelők mellette fognak állni. Papjuk áldását adta Bereniké trónigényére, így nem maradt vá-

lasztásuk. Apja elhagyta őket. Mikor pedig leereszkedett a dombról, vissza a városba, alattvalói hangja újra felmorajlott. Most, hogy megszabadult a papoktól, előkelőktől, belsőségektől és jelektől, élvezte a visszafelé tartó utat, az ünneplők részeg kiáltásait, a torkát simogató hús szellőt. Nem volt hajlandó elrejtőzni előlük egy aranyozott hordszékbe, mint egy bezárkózott királynő.

Tudta, hogy a palotában anyja az oszlopos folyosókat járja, szeme időről időre a hatalmasra duzzadt tömeg felé villan. A rendíthetetlen Tryphaena túl gyenge volt ahhoz, hogy lánya koronázási menetével tartson. *Nem hagyhatjuk, hogy vért köhögj a királynő köntösére*, korholta Pietón, anyja pedig haragosan rámondott: *Miért ne? Alig lenne tőle mocskosabb*. Bereniké tudta, hogy az anyja nem volt mindig ilyen. Volt egy időszak, idézte emlékezetébe, amikor Tryphaena boldog volt és büszke – mielőtt apja elűzte, mielőtt a keserűség felgyülemlett és betegség formájában kezdte szétrágni a lelkét.

Mikor áthaladt a palota kapuján és csikordulva bezárultak mögötte az aranyreteszes szárnyak, a világ lecsendesedett körülötte. Itt tornyosult előtte a palota, melyet apja épített. A homlokzat mozdulatlanul viselte a változások hullámain, a nap eseményei nem rendítették meg. A fríz ezüstben és ibolyaszínben csillogott, az ónixlépcső bíborban ragyogott a nap halványodó fényében, az oszlopcsarnok tele vörös, zöld és arany selyembe vont kerevetekkel a lakomához. Ma este ezeken a párnákon lakomázók hada ül majd,

eleven makedón előkelőségek, akiknek hűsége olyan, akár a szélben hajladozó nád. Lehet, hogy a társaságtól viszolygni fog, de az istenekre, gondolta, a győzelem ízét akkor is ki akarja élvezni.

– Ha lenne egy perced a számomra, királynőm – szakította félbe gondolatait egy nyers torokhang.

– Dión – szólította meg a férfit, még mielőtt megfordult volna. Nagy tehetsége volt a hangok, a kiejtések felismeréséhez, gyerekkorában gyakran lenyűgözte vele apja tanácsadóit. Ptolemaiosz néha bekötött szemmel kihozta a vendégei közé, hogy kitalálja, honnan származnak. Akkor majd szétvetette a büszkeség, hogy a figyelem középpontjába került, most azonban csak apja egyik vendégszórakoztató boldonságának tűnt mindez. Maga a képesség azonban hasznosnak bizonyult – ha csak egy félmondatot hallott, már abból is hűsz alkalommal tizenkilencszer meg tudta nevezni a beszélőt, és azt is, melyik városból származik. – Örömmel. Gyere, sétáljunk egyet!

– Talán nem ez a megfelelő alkalom...? – kérdezte tanácsadója, szövetségese. Dión zömök férfi volt, kopasz feje búbját pár makacs fürt keretezte, amelyek nem voltak hajlandóak beismerni a vereséget. Bizonyos szögből néha úgy festett, mint egy katona, aki megette már a kenyere javát, az a fajta ember, aki szívesen kiélvezte az élet örömeit, miközben átküzdötte magát középkorú évein. Valahol hordóhása alatt egykor erős testnek kellett lennie, de mára ennek csak

nyomai maradtak meg. Bereniké megbízott benne, sokkal jobban, mint bárki másban. Elvégre ő volt az első alexandriai előkelő, aki apja ellen fordult, aki elvetette az elégedetlenség magvait a város utcáin.

– Éppolyan megfelelő, mint bármelyik másik – mondta, miközben áthaladtak a nyilvános oszlopsorok közt. Helyenként megpillantott egy-egy szolgát, aki igyekezett eltűnni a szeme elől – de talán csak képzelte. – Mondd el, Dión, mi aggaszt? – Lelassított, és a férfi szemébe nézett. – Az alexandriaiak nem lehetnek máris elégedetlenek velem. Alig kötötték meg a diadémot a fejemen.

– Nem, királynőm, biztosíthatlak, hogy embereimet nagyon elégedetté tették a mai boldog események. Ezzel vált valóra minden, amiért imádkoztunk. – Kényszeredett mosoly ült ki ajkára, kopasz feje kivörösödött. Diónnál ez mindig elárulta, ha nyugtalan.

– De?

– De... édesanyád nem könnyíti meg a dolgunkat. Halottuk, királynőm, hogy azt tervezi, mindenkit kiirt, aki valaha is hűséges volt a Fuvolás Ptolemaioszhoz. Gondolom, nem kell elmondanom, ez mekkora kárt okozhat...

– Vagyis vannak barátaid, akik apámat támogatják – felelte Bereniké. Nem lepődött meg.

– Lehet, hogy vannak barátaim, akik *támogatták* apádat. De az én barátságaim keveset számítanak. Az számít, hogy ebben a városban előbb vagy utóbb, de minden ember hoz-

zákötötte a sorsát minden egyes Ptolemaioszhoz, aki valaha a trónon ült. Kegyetlen lenne, ha fejek hullanának a porba ilyen alkalmi szövetségek miatt.

Tehát megerősítést várt tőle. Dión túl sokat aggódott; Bereniké nem volt vérszomjas. Megengedhette magának, hogy nagylelkű győztes legyen. – Mondd meg az embe-
reidnek, a barátaidnak, hogy nem szándékozom megölni azokat, akik csak bólogatásukkal támogatták apám uralmát.

– Tudtam, hogy nem áll szándékodban, királynőm, de az embereket meg fogja nyugtatni, ha hallják. – Gyengéden megszorította Bereniké kezét. Miközben figyelte, ahogy a férfi elvonszolja magát természetes testével, Bereniké eltűnődött azon, van-e mélyebb gyökere is ennek a jóindulatnak. Érezte, hogy arca elvörösödik.